

Palmera fòssil a Vallasserra

Alfonso Maillo

S'ha trobat lo que pareix ser el fòssil d'una fulla de palmera a Vallasserra. L'autor de la troballa va ser Carlos Copons Ferragut el dia 21/01/2023.

Font: Arxiu Alfonso Maillo.

La matriu on s'insereix l'exemplar és un gran bloc de roca arenisca trencat, descontextualitzat, a la vora del camí de Vallasserra a les Massoles, probablement procedent d'un dels nombrosos paleocanals (riuets colmatats i petrificats) que n'hi ha a n-aquella zona. Aquestos paleocanals daten d'entre Oligocé superior a Miocé inferior, es a dir, entre 30 i 23 milions d'anys arrere aproximadament¹.

Donat que les palmeres avui se distribueixen de forma natural en zones de temperatures més càlides que la nostra, a climes tropicals i subtropicals, aquest descobriment significaria una nova constatació de que les temperatures a l'àrea eren més altes que a l'actualitat, globalment de 4 a 6° de mitjana superiors al final de l'Oligocé/començaments del Miocé que no ara, i les condicions climàtiques

oscil·lant entre humides i semi-àrides. Pensem que la nostra zona, junt amb la Península Ibèrica, estava a una latitud inferior a l'actual, més prop de l'Equador i dels tròpics.

Avui, el representant de la família de les palmeres (*Arecaceae*) més nòrdic a Europa, i l'únic que queda viu al nostre continent, és una palmera nana, el margalló (*Chamaerops humilis*), al litoral mediterrani. Hi ha precedents anteriors de palmeres fòssils a l'Oligocé de la Conca de l'Ebre a Calaf, Tàrraga, Cervera o Sarra, entre d'altres. I s'ha detectat arecàcies a l'Oligocé superior de Fraga, en aquest cas un tronc².

Margalló. Font:[https://ca.wikipedia.org/wiki/Margall%C3%B3#/media/Fitxer:Chamaerops_humilis_\(Zingaro\)015.jpg](https://ca.wikipedia.org/wiki/Margall%C3%B3#/media/Fitxer:Chamaerops_humilis_(Zingaro)015.jpg).

A més de les palmeres, tenim altres indicis indirectes de temperatures més altes que les actuals, com la presència de sapotàcies també a Fraga, una mica posteriors a les palmeres detectades. Les sapotàcies són megatermes, s a dir, que volen temperatures mitjanes anuals entre 20 i 30° i humitat, i avui tenen distribució pantropical. I l'aparició de crocodilians a Tàrraga, i recentment a Soses, en aquests casos a l'Oligocé inferior, apunta en aquesta direcció. Per tant, significaria continuïtat entre aquells ecosistemes de l'Oligocé antic i els de l'Oligocé superior/Miocé inferior a les nostres contrades.

¹ CUEVAS MARTÍNEZ, J.L. (2022): *La Formación Caspe: análisis sedimentológico y estratigráfico de los depósitos fluviales del Oligoceno - Mioceno inferior del SE de la Cuenca del Ebro*. Tesis Doctoral. Universitat de Barcelona.

² CABRERA I PÉREZ, L.(1983): *Estratigrafía y Sedimentología de las formaciones lacustres del tránsito Oligoceno-Mioceno del S.E. de la cuenca del Ebro*. Tesis Doctoral. Universitat de Barcelona.